

Valda delar ur: Intervju med Hildur Nordin, 86 år, servicehuset Kramfors. Inspelad i februari 1979 av Sten Eriksson.

Vet Ni, vad jag hitta på och gjorde? Jag tog fårtalg och så fick jag ta potatismjöl, kornmjöl och lite mjölk, dom ordna ju så att jag fick förmånsmjölken utav svärmora, hon skulle ju ha förmånsmjölken hon från den större gården Lundgrens, 4 liter om dan, 2 skummade och 2 söt. Då ordna dom så jag fick den mjölken, jag kunde inte få tag utav dom hemma inte den rätta mjölken. Den där förmånsmjölken, som hon skulle ha, den fick jag överta, så jag hade mjölk och de var ju tur. Då fick jag ta kornmjöl, potatismjöl, lite mjölk och göra en smet och så fick jag ta fårtalg och kläck´ ut i stekpanna och grädda plättarna där. Grädde plättarna i fårtalgen. Det var fårtalgen, som hjälpte mig. Annars hade jag ju inte haft nån mat alls.

.....

Man måste vara lite uppfinningsrik å de ha jag alltid vare, för jag har vare sömmerska å man måste veta, hur man skulle ha gjort, när man har sytt en hel massa kläder. 3 klänningar å en blus varenda vecka fick jag sitte å sy å då måste man vara uppfinningsrik för å kunna se hur man ska kunna klippe å sy en klänning som. Man hade inte just nå mönster heller. Man fick klippe utan. Å fattit folk, som inte hade rå å betala sylöna. Jag begärde 3.50 för en klänning, så prute dom ne till 2.50. Dom ville inte betala 3.50. De va ju inge betalt för nånting. Man fick ju sitte å sy å arbeta för ingenting. Då va det nästan bätter å gå till dom, men jag måste ju hem till kvälls för å laga matsäck å sköt om karln min. Jag fick jämt stig opp klocka 5 å passa honom innan han gick. Ja de gick int å vara borte inte. Inte förrän barna va stor, då for jag ner till Härnösand å överallt å sydde. Till å me till Sundsvall va jag. Här i Kramfors va jag. Där gamla Domus ha varit, där ha det varit matservering, å de flickorna va från Nordingrå å jag var där och sydde hemskt mycke åt dom, dom som hade den där matserveringen. Ja dom e ju dö nu allihop. Dom va från Övereda dom. Ja de va till å vara uppfinningsrik å försök å klara sej på nå vis. Int va´re ti å spring etter gatern int. Jag kan int förstå va dom skulle ut å spring så där å marschera för. Va vare till för nytta? Bönnre vart ju bara elak.

Det var väl för att dom var desperat å hungrig.

Ja, de va väl hungern, som gjorde´ne. Men dom gjorde inte ett dugg för te få nån mat själv heller. Jag tycke de va fel. Men se bönderna va så tjuri å ville inte släppe loss maten heller. Dom ha ju aldrig gilla arbetarna – bönnren. Å ändå ska bönnren sälje mjölka åt arbetarna, de va de som va fel. Dom skulle väl inte ha sålt mjölka åt dom heller när dom inte kunde komma sams. Om dom hade källara full me mat, pärer å allting, rötter å allt möjlit så unne dom inte arbetarna nånting. Nä dom va så dum så.

Det fanns ju ingenting att köpa i affärerna heller.

Nä, det fanns inte nå å köpa heller. Jo kålhuvven, rötter å kålrötter kunde man få tag i å buljongstärningar fanns de. De fanns mycke, som de inte va kort på, men de va frågan om att kunna göra nånting av´ et.

Källa: FV, Å 529, Föreningen ”Hungermarschen 1917”, vol 5, Intervjuer med ”folk som var med”